မောင်သော်က၏ သရော်စာများ

သန်းဝင်း*

စာတမ်းအကျဉ်း

မောင်သော်ကသည် သရော်စာများစွာ ရေးခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် သရော်စာ၏သဘောနှင့် မောင်သော်က၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ စာပေအနုပညာ သရော်စာများ၌ ခေတ်သရုပ်ကို ထင်ဟပ် နိုင်ပုံ၊ လူ့သဘာဝ အဖြစ်သနစ် များကို ပီပြင် ပေါ်လွင်အောင် ထေ့ငေါ့ သရော်နိုင်ပုံ၊ အရေးအသား ထိမိပြောင်မြောက်ပုံ တို့ကို သုံးသပ် လေ့လာ တင်ပြပါမည်။ မောင်သော်က၏ သရော်စာ အရေးအသား စွမ်းရည်ကို ဖော်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

သော့ချက်ဝေါဟာရများ – သရော်စာ၊ စကားအသုံးအနှုန်း၊ အဆက်အစပ်၊ အဆင်တန်ဆာ၊ လေသံ။

နိဒါန်း

ဆရာမောင်သော်က (၁၉၂၈–၁၉၉၁)သည် စာပေနယ်တွင် ထင်ရှားသူဖြစ်သည်။ ပထမဆုံးစာမူပုံနှိပ် ဖော်ပြခံရသည့် ၁၉၄၉ မှ အထိန်းသိမ်းခံရသည့် ၁၉၈၉ အထိ စာပေသက်တမ်းတစ်လျှောက် နှစ်ပေါင်း လေးဆယ်အတွင်း ဘာသာပြန်နှင့် ပင်ကိုရေးစာပေများ ရေးသားခဲ့သည်။ စာနယ်ဇင်းမီဒီယာတွင် လူထုပရိသတ် အကျယ်ပြန့်ဆုံးဖြစ်သည့် သတင်းစာများ၌ သရော်စာဆောင်းပါးများစွာ ရေးသည်။ သူ၏ စာပေလက်ရာများတွင် 'သရော်စာ' မှာ လူသိများသည်။ ကျော်ကြားသည်။ ဤစာတမ်းတွင် မောင်သော်က၏ သရော်စာပေါင်းချုပ်ဖြစ်သည့် 'ပို့သခဲ့သော မေတ္တာများ' နှင့် 'မောင်သော်က၏ ညနေခင်းများ' စာအုပ်ပါ သရော်စာများကို အလေ့လာခံပြုပါသည်။ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ စာပေအနုပညာ သရော်စာ များကို စုဖွဲ့ကာ အချို့ကို သာဓကဆောင်၍ တင်ပြပါသည်။ သရောစာအရေးအသားထိမိပြောင်မြောက်ပုံကိုလည်း သုံးသပ်ဖော်ပြပါသည။ မောင်သော်က၏ သရော်စာအရေးအသားစွမ်းရည်ကို ဖော်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

၁။ မောင်သော်က၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ရွှေဘိုမြို့ဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၉၂၈ ခု ဧပြီ ၁၆ ရက်တွင်ဖွားမြင်သည်။ အဖ ဦးမှန်ကြီး၊ အမိဒေါ်မြိုင်တို့၏ သားဖြစ်သည်။ အမည်ရင်း ဦးဘသော် ဖြစ်သည်။

* ဒေါက်တာ၊ ပါမောက္ခ၊ မြန်မာစာဌာန၊ မကွေးတက္ကသိုလ်

ရွှေဘိုမြို့ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း၊ အစိုးရတန်းမြင့်ကျောင်းတို့တွင် ပညာသင်သည်။ ၁၉၄၇ တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းအောင်သည်။ ထိုနှစ်တွင်ပင် တပ်မတော်ရေတပ်သို့ သာမန်တပ်သားအဖြစ် ဝင်သည်။ ထို့နောက်ဗိုလ်အဖြစ် အရွေးခံရပြီး အရာရှိ ဖြစ်လာသည်။ ၁၉၅၆ စက်တင်ဘာတွင် တိုက်ရေယာဉ် ၁၀၃ ၏ ဦးစီးမှူး (စစ်ရေယာဉ်မှူး) အဖြစ် ခန့်အပ်ခံရသည်။ တိုက်ရေယာဉ် ၁၀၃ ၏ ပထမဆုံး ပင်လယ်ခရီးအဖြစ် မြိတ်မြို့သို့သွားရာ တနင်္သာရီကမ်းရိုးတန်း၊ လောင်းလုံကျွန်းစု၏ အနောက်ဘက်မိုင် ၂၀ ခန့်အကွာတွင် မမျှော်လင့်သော မုန်တိုင်းဒဏ်ကြောင့် နစ်မြုပ်သည်။ အသက်ကယ်ဖောင်နှင့် အတူပင်လယ်ပြင်တွင် ၁၃ ရကတိတိ မျောပါခဲ့သည်။ အီစန်မာရူးအမည်ရှိ ဂျပန်သင်္ဘောတစ်စင်းက တွေ့ရှိ ကယ်တင်သောကြောင့် အသက်ဘေးမှ လွတ်ခဲ့သည်။ ထိုမှစ၍ ကျန်းမာရေးယိုယွင်းခဲ့ရာ ၁၉၆၉ တွင် ဗိုလ်မှူးအဆင့်ဖြင့် မကျန်းမာမှု ပင်စင်တင်ကာ တပ်မတော် (ရေ)မှ အငြိမ်းစားယူသည်။

၁၉၆၉ မှ ၁၉၇၇ အထိ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနက မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ် နှစ်ဘာသာဖြင့်ထုတ်သည့် ရှေ့သို့နှင့် Forward စာစောင်များတွင် အယ်ဒီတာချုပ်တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။ ၁၉၇၇ တွင် အယ်ဒီတာ ချုပ်အဖြစ်မှ အငြိမ်းစားယူသည်။ အငြိမ်းစားယူပြီးနောက် မြန်မာလူငယ်များ ပင်လယ်ပြင်စိုးမိုးရေး ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် နိုင်ငံခြားသွားသင်္ဘောသားများအတွက် ရေကြောင်းသိပ္ပံအတတ်ပညာနှင့် အင်္ဂလိပ်စကား၊ စာသင်တန်းများ သင်ကြားပို့ချသည်။

၁၉၈၈တွင် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ပေါက်လာရာ ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်သည်။ စာနယ်ဇင်းသမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် စတင်ဖွဲ့စည်းရာတွင် ဦးဆောင်ပါဝင်သည်။ ဗဟိုအလုပ်အမှုဆောင်ကော်မတီဝင်ဖြစ်သည်။ NLD ပါတီစတင်ဖွဲ့စည်း ဦးဆောင်သူ (C.E.O) ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၉ တွင် အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် အနှစ် ၂၀ ချမှတ်ခံရသည်။ အသက် ၆၂ နှစ်အရွယ် ၁၉၉၁ ခု ဇွန် ၁၁ ရက်တွင် ကွယ်လွန်သည်။[၁]

၁၊၁။ စာပေဘဝနှင့် စာပေလက်ရာများ

၁၉၄၉တွင် ပဒေသာမဂ္ဂဇင်း၌ ရွှေကျောက်ဆူး ကလောင်အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတို စတင်ဖော်ပြခံရသည်။ ဗိုလ်ဘသော် (ရေတပ်) အမည်ဖြင့် ရေကြောင်းစွန့်စားခန်း ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါးများရေးသည်။ မောင်သော်က ကလောင်အမည်ကို ၁၉၅၆ ဩဂုတ်လထုတ် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းပါ ‘အဏ္ဏဝါပြင်’ ဆောင်းပါး၌ စတင်အသုံးပြုသည်။

---

[၁] စးညွန့်၊ ဦး(ရာပြည့်–)၊ ၂၀၁၄၊ ၁၅၂။

စစ်နှလုံးဂျာနယ်၊ ပဒေသာ၊ မြဝတီ၊ ငွေတာရီ၊ နဝဒေးမဂ္ဂဇင်းများ၌ ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါးများရေးသည်။ ဘာသာပြန်များလည်းရေးသည်။ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်၊ ကြေးမုံ၊ ဟံသာဝတီသတင်းစာများ၊ သောင်းပြောင်းထွေလာရယ်စရာ၊ ပန်၊ ပေဖူးလွှာ မဂ္ဂဇင်းများ၌ သရော်စာဆောင်းပါးများရေးသည်။

၁၉၇၇ တွင် စာပေဗိမာန်က ကျင်းပသည့် သုတစာပေ စာတမ်းဖတ်ပွဲ၌ 'နိုင်ငံခြားကလေးလူငယ် သုတစာပေစာတမ်း' တင်သွင်းဖတ်ကြားသည်။

ရတနာသိုက်မြေ (၁၉၆၁)၊ ရေကြောင်းတိုက်ပွဲ အမှတ် ၁၊ အမှတ် ၂၊ ဖြတ်လမ်းမဟုတ် (၁၉၆၁)၊ ဂျယ်နီဂိုတို့ ဤကမ္ဘာ (၁၉၆၁)၊ သန္တိဌာန် ကျွန်းပေါ်မှ ရဲဘော်မောင်ညို၊ ရှိတ်စပီးယား၏ လက်ရွေးစင် စွန်းနက်ကဗျာများ (၁၉၇၄)၊ ပို့သခဲ့သော မေတ္တာများ (၁၉၇၄)၊ နှစ်သုံးရာမှ ပဲတင်သံ အသံလှိုင်းကဗျာများ (၁၉၈၀)၊ နှစ်သစ်ကူး ချစ်ဦးလက်ဆောင် အသံလှိုင်းကဗျာများ (၁၉၈၂)၊ တိုက်ရေယာဉ် ၁၀၃ (၁၉၈၇)၊ ကဗျာ့ဘူကေး (၁၉၉၈)၊ မောင်သော်က၏ ညနေခင်းများ (၂၀၁၁) တို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။

၂။ **သရော်စာ၏ သဘော**

သရော်စာသည် အဖြစ်အပျက်၊ အပြုအမူတစ်ခုခုကို သရော်ပြောင်လှောင်သည့် သဘောဖြင့် ရေးထားသော စာပေတစ်မျိုးဖြစ်သည်။[၁] အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် Satire ဟုခေါ်သည်။ လောကသရော်စာ၊ ခေတ်ပြောင်၊ စာရွဲ့ဟု အမျိုးမျိုးခေါ်ကြသည်။ ယခုအခါ Satire ဟုဆိုလျှင် သရော်စာဟူ၍ပင် အများလက်ခံသုံးစွဲကြသည်။

ဆရာကြီး မောင်ထင် (၁၉၀၉ – ၂၀၀၆) က – 'အများတကာက သရော်စာဟူ၍ လက်ခံပြောဆို ရေးသားလျက်ရှိကြ၏။ သို့သော် သရော်သည်ဆိုရာ၌ ကလေးကို 'ကရော် ကရော်' ဟု လက်ညှိုးကို ကွေးချည် ဆန့်ချည်ပြု၍ ပြောလျှင်လည်း သရော်သည်ပင် မည်၏။ စင်စစ် ဆက်တိုင်ယာ၏ သဘောမှာ ကလေးကို သရော်ခြင်းထက်လေးနက်သော သဘောရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုလေးနက်ခြင်း သဘောကို ထင်ရှားလေအောင် ကျွန်တော်က လောကသရော်စာဟု သုံးနှုန်းလိုက်ပါသည်[၂] ဟုဆိုသည်။ နောင်အခါတွင် ဆရာကြီးသည်ပင် 'သရော်စာ' ဟု တစိုက်မတ်မတ် သုံးခဲ့ပါသည်။ သရော်စာ၏ သဘောကို 'လူ၊ လူတန်းစား၊ ဓလေ့၊ အမူအရာ၊ အမူအခင်း

---

[၁] မြန်မာအဘိဓာန်၊ ၁၉၉၁၊ ၃၆၇။

[၂] ထင်၊ မောင်၊ ၁၉၈၁၊ ၃။

စသည်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သော ပြက်ရယ်ပြုခြင်းအဖွဲ့’[၁] ဟု ဆိုသည်။ ‘ယေဘုယျအားဖြင့် လောကကြီး၏ အမြီးအမောက်မတည့်သော သဘာဝ၊ ကြီးနိုင်ငယ်ညှင်းဆဲသဘာဝ၊ ဖိစီးချုပ်ချယ်စိုးမိုးသောသဘာဝ၊ ဟန်ဆောင်ပလွှားသော သဘာဝ စသည်တို့ကို ဝေဖန်ရှုတ်ချသောအဖွဲ့ဖြစ်သည်’[၂] ဟုလည်းဆိုသည်။

ဆရာကြီး ဦးညိုမြ (အိုးဝေ) (၁၉၁၄–၁၉၈၅) ကမူ Satire ကို ‘ခေတ်ပြောင်’ ဟုသုံးသည်။ ‘ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေ သို့မဟုတ် ခေတ်ကာလကို ပြောင်လှောင်သည့် စာပေမျိုး’[၃] ဟုဆိုသည်။ ခေတ်တစ်ခေတ်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးတို့ကို အခြေခံရေးရသောကြောင့် ထိုသို့ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ် (၁၉၁၅–၁၉၉၉) က သရော်စာကို ဟာသ၏ ကဏ္ဍတစ်ရပ်အဖြစ် ဖော်ပြပြီး၊ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို သရော်ခြင်း၊ လူတန်းစား တစ်ရပ်ရပ်ကို သရော်ခြင်း၊ လူတို့၏ ဓလေ့ထုံးစံ အပြုအမူကို သရော်ခြင်းဟု ခွဲခြားပြသည်။ လူတိ၏ ဓလေ့ထုံးစံတွင် စာပေအနုပညာရေးရာများကို သရော်ခြင်း၊ နိုင်ငံရေးသရော်စာ၊ လူမှုရေးသရော်စာ[၄] ဟု ထပ်မံခွဲခြား ပြသည်။

အန်တီစီ စာပေသုံးဝေါဟာရ အဘိဓာန်တွင် – သရော်စာသည် လူတစ်ဦးချင်းစီနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်း မမှန်ကန်မှု၊ ဆင်ခြင်ဉာဏ်ကင်းမှု၊ မကောင်းမှု၊ မိုက်မဲမှု အားနည်းချက် တို့ကို ဟာသဉာဏ် ဇဝနဉာဏ်ဖြင့် ထေ့ငေါ့လှောင်ပြောင်ဝေဖန်သုံးသပ်ပြသည့် စာဖြစ်သည်။ သရော်စာနှင့် ဟာသစာသည် ခြားနားသည်။ သရော်စာမှာ အမှန်သို့ရောက်အောင် တိုးတက်အောင် ပြုပြင်ပေးလိုသော သဘောရှိသည်။ ဟာသစာကမူ ပျော်ရွှင်မှု သက်သက်သာဖြစ်သည်။[၅] ဟု ဖွင့်ဆိုသည်။

ထို့ကြောင့် သရော်စာသည် လောကလူ့အဖွဲ့အစည်း၌ မတော်မမှန် ဖောက်ပြန်သော အဖြစ်အပျက်၊ အပြုအမူ၊ အပြောအဆိုတို့ကို ပြုပြင်စေလိုသော စေတနာဖြင့် ဟာသဉာဏ်အရင်းခံကာ လှောင်ပြောင် ရေးဖွဲ့သည့်စာပေဖြစ်သည်။ သရော်စာ ဟူသည် ရေးဟန်နှင့်သာ သက်ဆိုင်ပါသည်။ မည်သည့်စာပေ ပုံသဏ္ဌာန်၌မဆို သရော်စာကို ဖန်တီးနိုင်ပါသည်။ မျက်မှောက်ခေတ် စာနယ်ဇင်း များတွင် သရော်စာကို နေရာပေးကာ ဖော်ပြလာကြသည်။ စာဖတ်သူတို့ စိတ်ဝင်စားသည့် စာပေပုံသဏ္ဌာန် တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။

---

[၁] ထင်၊ မောင်၊ ၁၉၇၃၊ ၈။

[၂] ထင်၊ မောင်၊ ၁၉၈၇၊ ၇၅။

[၃] ညိုမြ၊ ဦး(အိုးဝေ)၊ ၁၉၇၃၊ ၇၆။

[၄] ခင်မျိုးချစ်၊ ၁၉၇၃၊ ၃၈။

[၅] Morner & Rausch, 1998, 194

၃။ မောင်သော်က၏ သရော်စာများ

ပို့သခဲ့သော မေတ္တာများ (၂၀၁၄၊ ဒုကြိမ်)တွင် ၁၉၆၉ မှ ၁၉၇၄ ထိ လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်၊ ဟံသာ ဝတီ၊ ကြေးမုံသတင်းစာများ၌ ရေးခဲ့သော သရော်စာ ဆောင်းပါး ၃၉ ပုဒ်၊ ၁၉၈၆ ပေဖူးလွှာမဂ္ဂဇင်းပါ ဆောင်းပါးပုဒ် ၁ ပုဒ် စုစုပေါင်း အပုဒ် ၄၀ ပါဝင်သည်။ မောင်သော်က၏ ညနေခင်းများ (၂၀၁၁) တွင် ၁၉၇၉ မှ ၁၉၈၂ ထိ သောင်းပြောင်းထွေလာ ရယ်စရာမဂ္ဂဇင်းတွင်ရေးခဲ့သည့် သရော်စာ ၂၂ ပုဒ်၊ ၁၉၈၇ မှ ၁၉၈၈ထိ ပန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးခဲ့သည့် သရော်စာ ၁၀ပုဒ် စုစုပေါင်း ၃၂ ပုဒ် ပါဝင်ပါသည်။

၃၊၁။ သရော်စာအကြောင်းအရာ

မောင်သော်က၏ သရော်စာများတွင် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ စာပေအနုပညာ သရော်စာများကို တွေ့ရပါသည်။ ဆောင်းပါးအချို့နှင့် သာဓက ဆောင်ပြပါမည်။

တွေ့ရပါသည်။ ဆောင်းပါးအချို့နှင့် သာဓကဆောင်ပြပါမည်။

၃၊၁၊၁။ နိုင်ငံရေးသရော်စာ

နိုင်ငံရေးသရော်စာများတွင် အုပ်ချုပ်သူ၊ တာဝန်ရှိသူတို့ တာဝန်ပေါ့လျော့ပုံ၊ အခွင့်ထူးခံပုံ၊ စီမံခန့်ခွဲမှု ညံ့ဖျင်းပုံ၊ လွဲချော်ပုံတို့ကို ထေ့ငေါ့သရော်သည့် ဆောင်းပါး များ တွေ့ရသည်။ ပို့ဆက်ဝန်ကြီးပါလာသော ကြောင့် ရထားအချိန်ကိုက် ဘူတာ ဆိုက်ပုံ၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် မြူနီစပယ်မြောင်းအဖုံးများပျောက်၍ အပေါက် ပေါ်များပုံ၊ မော်တော်ယာဉ်လိုင်းပေါင်းစုံ ထိန်းသိမ်းရေးအဖွဲ့ မထသတာဝန် ပျက်ကွက်ပုံ၊ ပြည်သူ့ရဲများ အလုပ်မရှိအလုပ်ရှာ၍ မိန်းမလျာများကို ဖမ်းဆီးနေပုံ၊ စက်အပိုပစ္စည်း ရှားပါးသောကြောင့် ရေစုပ်စက် မော်တာလဲရန် ကုန်သွယ်ရေးဆိုင်တွင် လျှောက်လွှာ တင်ဝယ်ရပ၊ ခက်ခဲစွာဝယ်ယူပြီးမှ အဟောင်းကို အမဲဆီသုတ် ပြန်ရောင်းမှန်း သိရပုံ စသည့် အကြောင်းအရာတို့ကို ရေးခဲ့ပါသည်။ ခေတ်သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်ရေးခဲ့သော သရော်စာများဖြစ်သည်။

၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့ငယ်တစ်ခု လေ့လာရေး သွားရာ မောင်သော်ကသည် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လိုက်ပါရသည်။ ထိုအတွေ့အကြုံကို "အိန္ဒိယခြသေ့ကြီးနိုးလာပြီ" ဟူသော ဆောင်း ပါးတွင် –

> "ကျွန်တော်တို့သည် အင်ဘတ်စကားကားများ ထုတ်လုပ်ရာ ဟိန္ဒူစတန် မော်တော်ကားအလုပ်ရုံသို့ သွားရောက် လေ့လာခဲ့ ကြသည်။ နိုင်ငံခြားမှသတင်းစာဆရာများ လာရောက် လေ့လာ မည်ဆိုခြင်းကြောင့်လားမသိ။ စက်ရုံအုပ်ချုပ်သူ ဒါရိုက် တာမှ အစ ဒရဝမ်အထိ မည်သူမျှ ကျွန်တော်တို့ကို စောင့်ကြို မနေ ကြပါ။ ဒါအမှန်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ဆီက စက်ရုံ အလုပ်ရုံများ နှင့်တော့ ကွာခြားလှသပေါ့ဗျာ။ ဒီမှာတော့ လူကြီးတွေလာမယ်၊ ဧည့်သည် တွေလာမယ်ဆိုရင် တမင် ရှိုးတင်ပြီး မရှိတာကို ရှိတာ လုပ်ပြ၊ အားလုံးအလုပ်ပျက်ခံပြီး လိုက်ပြ၊ ဇယားကြီးတွေ ပုံစံကြီးတွေနဲ့ ရှင်းပြ (တချို့စက်ရုံတွေမှာ အဲဒီလိုရှင်းပြဖို့ကိုပဲ တမင်တကာ လူရွေး ခန့်ထားကြသေးတယ်)။ ခါတိုင်းကျားထိုး နေတဲ့ အလုပ်သမားတွေကလည်း လုပ်သားဝတ်စုံဝတ်ပြီး တွင်ခုံ မာ ခပ်တည်တည် လုပ်ပြ (အမှန်တော့ အစိုးရပစ္စည်းနဲ့ အပြင် မှာရောင်းစားဖို့ ထုံးဘူးခုတ်နေတာဗျ) အဲဧည့်သည်တွေလည်း ပြန်ရော မန်နေဂျာကြီးလည်း ဂေါက်ရိုက်သွား၊ အလုပ်သမား လည်း ကျားပြန်ထိုးပေါ့"[၁]

ဟု နိုင်းယှဉ်ဖော်ပြရေးသည်။ တာဝန်ရှိသူ စီမံခန့်ခွဲသူတို့ အပေါ်ယံဟန်ပြ လုပ် ဆောင်တတ်ကြပုံ ဓလေ့ကို ထောက်ပြထားသည်။

၃၊၁၊၂။ စီးပွားရေးသရော်စာ

စီးပွားရေးသရော်စာများတွင် ပုံနှိပ်စက္ကူ၊ ဆေး၊ ရုပ်ရှင်ရုံ လက်မှတ် စသည် ဖြင့် မှောင်ခိုလောကခေတ် စားပုံ၊ လုပ်ငန်းမှန်သမျှ မှောင်ခိုနှင့်မကင်းပုံ၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ကက်ဆက်ခွေ အငှားဆိုင်ပေါ်များပုံ၊ ခရီးသည် တင်ကားများ လူအပြည့်အသိပ်တင်ကာ စီးပွားရှာပုံ၊ ချက်ပလက် ကားပျက်ကြီး တစ်စီးရှိလျှင်ပင် ဓာတ်ဆီထုတ်ရောင်းစား၍ စီးပွားဖြစ်နိုင်ပုံ၊ စားသောက်ကုန်နှင့် အဖျော်ယမကာ ကော်ပိုရေးရှင်းမှ အရက်များ အရည်အသွေးညံ့ပုံ၊ အရက်ဆိုင်များ ညစ်ပတ်ပုံ၊ ဓာတ်ဆီ၊ ရေနံဆီတို့တွင် ရေရောထားပုံ၊ ဆပ်ပြာရှားပါးပုံ၊ သစ်သား မီးခြစ်များ စံချိန်စံညွှန်းမမီပုံ စသည်ဖြင့် စီးပွားရေးလောက ကမောက်ကမဖြစ်ရပုံ၊ စီးပွားရေး သမားတို့ ထင်တိုင်း ခြယ်လှယ်ပုံအကြောင်း တို့ကို တွေ့ရသည်။ ခေတ်ကာလ လူမှု စီးပွားဘဝကို ထင်ဟပ်ထားပါသည်။

---

[၁] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၂၃၅။

'ခြစ်ခြစ်ခြစ်တာသူ့ကို' ဟူသော ဆောင်းပါးတွင် သစ်သားမီးခြစ်ခေါ် ယမ်းမီးခြစ် ထုတ်လုပ်သူများကို သရော်ထားပါသည်။

> 'သုံးဒါဇင်မျှသော မီးခြစ်ဆံတို့၏ ထိပ်ဖူးယမ်းမှာ ဓာတ်မြေသြဇာနည်းပါး၍ မအောင်မြင်သော သီးနှံပမာ ကြုံလှီလှခြင်းကြောင့်တည်း။ ကြုံလှီလှသော မီးခြစ်ဆံ များကြားဝယ် ထိပ်ဖူးဦးခေါင်းချင်းဆက် အမြွှာညီအစ်မ မီးခြစ်ဆံလည်း တစ်တွဲနှစ်တွဲ ပါမြဲဖြစ်၏။ ထိပ်ဖူးမပါဘဲ ခါးပြတ်လာသော မီးခြစ်ဆံလည်းရှိ၏။ ချည့်နဲ့သော ခါးတိုင်နှင့် ကုုးလုတဲတဲ ရွဲ့ရွဲ့စောင်း စောင်း များကလည်း လေးငါးဆယ်ချောင်းမျှ ရှိ၏။ လူစဉ်မီ၍ သန့်ပြန့်စွာဖြင့် ပြစ်လွတ် ကင်းစင် ခြစ်လိုက်လျှင် ရှဲခနဲ တစ်ချက်တည်း မီးထတောက်သော မီးခြစ်ဆံမှာ တစ်ဆယ့် ငါးချောင်း၊ အချောင်းနှစ်ဆယ်မျှ ပါလျှင် ကံကောင်းလေစွ ဆိုတမ်းရ၏' ဟုရေးသည်။ ထို့နောက် 'မီးခြစ်ဘူး၏ တံဆိပ်ကို မြန်မာလရေးမထားဘဲ အောက်တွင်လည်း 'မိတ်အင်ဘားမား' ဟု ဝင့်ကြွားစွာ ရေးသားထားပုံကို ထောက်ရှု ရခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံခြား ဈေးကွက်အတွက် ရည်မှန်း ထားပုံရ၏'[၁]

ဟုရေးသည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုတွင် အရည်အသွေးစံချိန်စံညွှန်းမမီပုံ၊ သုံးစွဲသူတို့အား အလေးမထား သော စီးပွားရေးသမားတို့၏ တာဝန်မဲ့ပုံတို့ကို ထင်ရှားစေပါသည်။

၃၊၁၊၃။ လူမှုရေးသရော်စာ

လူမှုရေးသရော်စာများတွင် အများနှင့် သက်ဆိုင်သော ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်း အလေးထားသင့်ပုံ၊ ရန်ကုန်မြို့နေ လူတို့စည်းကမ်းမဲ့မှုကြောင့် ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင် ပေါပုံ၊ ခွေးမွေးသူတို့ ခွေးကို စည်းကမ်းမဲ့မွေးသောကြောင့် လူအများနှင့် ကလေးသူငယ်များအတွက် ခွေးရူးရောဂါ အန္တရာယ်စိုးရိမ်ရပုံ၊ လေလွင့်ဆိုးသွမ်းလူငယ်များအရေး အလေးထားသင့်ပုံ၊ တိတ်တိတ်ပုန်း ဆေးခြောက်ရောင်းသူများကြောင့် လူငယ်များ ပျက်စီးရပုံ၊ ဆွံ့အနားမကြားသော ကလေးများအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာ စီစဉ်ပေးသင့်ပုံ စသည့်အကြောင်းအရာများကို ရေးသားပါသည်။ လူ့အသိုင်းအဝိုင်း၌ ဖြစ်ပျက်နေသော ဆိုးရွားမှားယွင်းသော အခြေအနေတို့ကို ထောက်ပြ ရေးသားထားပါသည်။

[၁] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၁၁၉။

'ကြွက်သေတစ်ခု အရင်းပြု၍' ဟူသော ဆောင်းပါးတွင် ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင် စစ်ဆင်ရေးကို ပြည်သူ့စစ်အနေနှင့် ဆင်နွှဲပါရန် အကြံပြုပြီး –

> 'ကျွန်တော်တို့ မြန်မာလူမျိုးများ၏ စာဂဃတွင် တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်ကူးရမှ ထလုပ်တတ်သော အကျင့်သည် အလွန်ကောင်း၏။ မလိုလားသူများက ကောက်ရိုးမီးဟုခေါ်၏။ အကယ်ဆိုသော် ပွဲပြီးမီးသေ။ ဤစိတ်ထားကို ကမ္ဘာကပင် လေးစားချီးကျူးဖို့ကောင်းသည်။ ခွေးရူးဟဲ့ဆိုလျှင် တစ်ချီတစ်မောင်း ထသတ်ပြလိုက်၏။ ပြီးတော့လည်း ခွေးလေးတွေက အမြီးနန့်နန့်နေ၏။ ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင်ဆိုလျှင် ကြွက်ကျင်းတွေ မှိုင်းတိုက်ဆေးတွေ ဖျန်းလုပ်ပြလိုက်၏။ ပြီးတော့ ကြွက်များက ဒိန်ခဲစား (အဲလေ ဗမာကြွက်ပဲ ထမင်းကြမ်းခဲပေါ့) မပျက်။ ခြင်၊ ယင် များက တပီပီ မြည်ဆဲဖြစ်၏။'[၁]

ဟု ရွှဲ့ပြောကာ သရော်ရေးပါသည်။ လူတို့ စည်းကမ်းမဲ့မှုကြောင့် ခွေးလေခွေးလွင့် ကြွက်၊ ခြင်၊ ယင် ပေါ်များကာ ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး ထိခိုက်ရပုံကို သိသာစေပါသည်။

၃၊၁၊၄။ စာပေအနုပညာသရော်စာ

စာပေအနုပညာ သရော်စာများတွင် စာပေရေးသားခြင်းဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသူတို့ ပေါ့ပေါ့ တန်တန်နှင့် လူပြိန်းကြိုက်စာပေများ ရေးသားနေကြခြင်းမှာ စာပေအတွက်ရင်လေးစရာ ကောင်းပုံ၊ စာပေဟောပြောပွဲစင်မြင့်တွင် ရုပ်ရှင်နယ်မှ အချို့သူတို့၏ အောက်တန်းကျသည့် အပြုအမူ အပြောအဆိုများကြောင့် စိတ်မသက် မသာ ဖြစ်ရပုံ၊ အနုပညာဖန်တီးမှုစွမ်းအား ကြံ့ရည်ဖန်ရည် စွမ်းအားကြီးမားလှသည့် လူငယ်များ၏စွမ်းအားကို လမ်းမှန်ကမ်းမှန်အသုံးချနိုင်ရန် စီမံပေးသင့်ပုံ၊ တေးသီချင်း သီဆိုရာတွင် တေးစားသား မပီသမှုများ များပြားလာပုံ၊ ဂီတကောင်စီသည် ဂီတ မြတ်နိုးသူများ၏ အားထားရာ တပ်ဦးဖြစ်သင့်ပုံ စသည့် အကြောင်းအရာများကို ရေးသား ပါသည်။ ၁၉၇၀ မှ ၁၉၈၀ကျော် ကာလများအတွင်း အသံသွင်းတိပ်ခွေ ကက်ဆက်ခွေများ တစ်နိုင်ငံလုံးပျံ့နှံ့လျက် ရှိသည်။ ကက်ဆက်ခွေ သီချင်းများ ဇာတ်လမ်းများ အလွန်ခေတ်စားပါသည်။

---

[၁] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၁၁၉။

ပင်စင်နာတစ်ဦး၏ အာလူးမှတ်တမ်း ၄ တွင်–

'ကက်ဆက်ခွေ အသံသွင်းလုပ်ငန်းသည် စီးပွားရေး အကြပ်ရက်နေကြသည့် စီးပွားရေးသမားကြီးများနှင့် အနုပညာထွက်ပေါက် ရှာနေကြသည့် အနုပညာသမားတို့ ပေါင်းဖက်မိရာ မြစ်ဆုံ ဖြစ်သတည်း' ဟုရေးသည်။ ထို့နောက် 'ကျွန်တော်ချစ်သော အနုပညာ၊ ဂီတပညာသည် များသည်လည်း ကက်ဆက်ခွေဒိုက်သရောတွင် မျောပါကာ ခါနာတစ်လုတ်အတွက် ဟန်ပန်မှု မလုပ်နိုင်ဘဲ တစ်လဆယ်ပုဒ်၊ တစ်ပုဒ်နှစ်ထောင်နှင့် အနုပညာသိက္ခာမထားဘဲ 'ဝက်' နောက်လိုက်နေပါလျှင် အနုပညာဒဏ်ခတ်ခြင်း ခံကြရလိမ့်မည်' ဟုလည်းကောင်း 'တစ်လောဆီက ကက်ဆက်ခွေဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်က အမှတ်မထင်နားဝ လာဆောင့်သည်။ တပည့်ကျော် ကာတွန်းသော်က၏ အရိုင်းဇာတ်လမ်းထင်ပါ့။ ဇာတ်လမ်းအဆုံးတွင် ဇာတ်လမ်းစီစဉ်သူ မုန့်လေပွေဖုတ်သမားက 'ဤဇာတ်လမ်းတွင် ဝက်ဝံမကြီးအဖြစ် အကယ်ဒမီ ...၊ မြေခွေးအဖြစ် အကယ်ဒမီ ... ကိုအဂ္ဂ၊ မျောက်ညိုကြီးအဖြစ် အကယ်ဒမီ .... ကိုဟိုဒင်း တို့က ပါဝင်သရုပ် ဆောင်ထားပါသည်ဟု ကြေညာလိုက်ရာ ကျွန်တော့်မှာ ရင်နာသွားပါသည်။

> ဩော် .... ကျွန်တော် ချစ်ရပါလေသော အနုပညာရှင်တို့သည်လည်း ဝက်တို့၊ ခွေးတို့၊ မျောက်တ ဖြစ်ကုန်ကြပါပြီကော။ ကဲ .... ဝက်ဖြစ်မှတော့ စားလိုက်ကြ ပေတော့ ... ဝက်[၁]

ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အနုပညာရှင်အချို့၏ မိမိတို့တာဝန်ဝတ္တရားကို မျက်ကွယ်ပြုကာ ငွေနောက်လိုက်နေကြပုံ ခေတ်သရုပ်ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားပါသည်။

၃၊ ၂။ သရော်စာအရေးအသား

'မောင်သော်က၏ ညနေခင်းများ'စာအုပ်ပါ သရော်စာများမှာ အပြန်အလှန်ပြောဟန်ဖြင့်ရေးထားသည်ကို တွေ့ရပြီး 'ပို့သခဲ့သော မေတ္တာများ' စာအုပ်ပါ သရော်စာများမှာ စာဟန်ဖြင့် ရေးထားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ အရေးအသားပေါ်လွင် စေရန် စကားပြေလက်ရာအချို့နှင့် သာဓကဆောင်ပြပါမည်။

---

[၁] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၃၉။

၃၊၂၊၁။ စကားအသုံးအနှုန်း

> 'စာရေးသူတို့သည် ဟာသမြောက်အောင်ရေးလိုသော အခါမျိုးမှာဖြစ်စေ၊ ထေ့လိုလှောင်လိုသရော်လိုသော အခါမျိုးမှာဖြစ်စေ ရေရိုးရေးစဉ်နှင့်မတူသော မလိုက်ဖက် မဆီလျော်သော ရေးပုံမျိုးကို တမင်အသုံးပြုလေ့ ရှိကြပါသည်။ သုံးရိုးသုံးစဉ်နှင့် မတူသော ထူးခြားသွေဖည်မှု၏ အာနိသင်ကို ထိထိရောက်ရောက် အသုံးပြုလျက် ရယ်ရအောင် ဖန်တီးခြင်း၊ လှောင်ပြောင် သရော်ခြင်း ပြုတတ်ကြပါမည်။'[၁]

ထို့အတူ မောင်သော်ကသည် သုံးရိုးသုံးစဉ်မဟုတ်သော စကားအသုံးအနှုန်းများဖြင့် ပြုံးရယ် စရာ ဖြစ်အောင် ဖန်တီးပါသည်။

> 'ရေးသရောအခါက ငါးစီးရှင်ကျော်စွာကဲ့သို့သော အရာရှိကြီးများ ရှိကြသည်။ ဌာနဆိုင်ရာကားကို နှစ်စီးသုံးစီးမျှ မောင်ပိုင်စီးလျက် အိမ်တစ်စီး၊ ရုံးတစ်စီး၊ ဈေးသွားကျောင်းကြိုတစ်စီး'[၂]

> မြန်မာပြည်တွင် မီးရထားလမ်းဘေး မြို့များမှ ဘူတာရုံဈေးသည် အတော်များများ အကျင့်ပျက်ကုန်ကြပြီဟု ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုပါသည်။ ကျန်တစ်ပြည်လုံးတွင်မူ နေရာ ကျဲကျဲမှ နေရာ ကွက်ကြား အကျင့်စာရိတ္တ ကောင်းကြသေးသည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။[၃]

> အိမ်မှာ အလုပ် မရှိတဲ့သား တတိယနှစ်ဆယ်တန်းသမား တစ်ယောက် ရှိရင် သူလဲ အလုပ်ရတာပေါ့[၄]

ဟူသော အဖွဲ့တို့တွင် 'ငါးစီးရှင်ကျော်စွာ ကဲ့သို့သောအရာကြီးများ'၊ 'နေရာကျဲကျဲမှ နေရာကွက်ကြား အကျင့်စာရိတ္တကောင်း'၊ 'တတိယနှစ်ဆယ်တန်းသမား' ဟူသော အသုံးများမှာ သုံးရိုးသုံးစဉ်မဟုတ်သော သွေဖည် စကားသုံးများဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် မတော်မတည့်မလိုက်ဖက်သော အသုံးဖြင့်ရယ်စရာကောင်းအောင် ဖန်တီးပါသည်။

---

[၁] ခင်မင်၊ မောင်(ဓနုဖြူ)၊ ၁၉၉၇၊ ၈၂။

[၂] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၂၂၃။

[၃] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၂၆။

[၄] ယင်း၊ ၁၃၆။

> 'အနောက်နိုင်ငံမှ လူနေမှုများအကြောင်းကို တစ်ခါတစ်ရံ ဘယာကြော်ဝယ်သောအခါ ထုတ်ပေးလိုက်သည့် စက္ကူများ၌ တွေ့ရဖူးသည်မှာ'[၁]

ဟူသောအသုံးအနှုန်းမျိုးဖြစ်ပါသည်။

ဆင်တူလိုက်အသုံးများဖြင့်လည်း သရော်သည့်ဟန်ပေါ်လွင်စေပါသည်။

> သူ့အနီးစပ်ဆုံး ဆွေမျိုးများသည် ဩစတေလျပြည် ပါသ်မြို့၌ ဘားသီးကြော်ရောင်း၍ ကောင်းစားနေကြသည်။ အဝေးစပ်ဆုံး ဆွေမျိုးများမှာ သင်္ချိုင်းကုန်းဟုတ်ပဲ ရှိသည်။ မုန့်လက်ကောက်ရောင်းသည်။[၂]

အမေရိကန်နိုင်ငံမှ ဂျက်စ်တေးဂီတ တီးဝိုင်းခေါင်းဆောင်ကောင့်ဗေစီကို –

> ကျွန်တော်တို့ မြန်မာ့ရိုးရာတွင် ဆိုင်းဆရာကို ရွှာထက်ပို၍ စားခွင့်မပြုသောကြောင့် ရွှာစားကြီး စိန်ဗေဒါကို ဦးတည်ထားကာ ကောင့်ဗေစီအား ရွှာစားကြီး စိန်ဗေစီဟု ရေးရခြင်းဖြစ်ပါသည်။[၃]

ဟူ၍ရေးသည်။

> အချင်းချင်းဆိုလျှင် အိန်ဂျယ် (အိမ်ကျယ်)များလုပ်လိုကြသည်။ ကားလ်မတ်စ်တော့ တစ်ယောက်မျှ မရှိ။[4]

ဟူသောအဖွဲ့တို့တွင် 'အနီးစပ်ဆုံး' 'အဝေးစပ်ဆုံး'၊ 'စိန်ဗေဒါ' 'စိန်ဗေစီ' ၊ 'အိန်ဂျယ်' 'အိမ်ကျယ်' ဟူသော အသုံးတို့ဖြင့် ခပ်ရွှင်ရွှင်ရေးထားပါသည်။

အဓိပ္ပာယ်နှစ်ခွထွက်သော စကားသုံးများဖြင့် သရော်လိုသည့် အကြောင်းအရာကို လေးနက်စေပါသည်။

> ကျွန်တော်သည် ကားအသစ်ကိုတော့ 'ည'ကျမှ ဖိမ်ရှိရှိ စီးတော့မည်ဟု မှန်းထားသည်။ ယခု 'ည' ရောက်ပြီ။ ကားအသစ်

---

[၁] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၅၆။

[၂] ယင်း ၊ ၁၃၁။

[၃] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၇၆။

[4] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၂၅၃။

> မပြောနှင့် 'ဃ'ပင် မစီးနိုင်သေး။ 'ဋ္ဌ' ရောက်လျှင်တော့ 'ဃ' ကား ကို ထည်ထည်ဝါဝါ စီးနိုင်မည်ထင်သည်။[၁]

> မတတ်နိုင်သူ ယမကာလုလင်ကြီးများမှာတော့ ယောကျ်ား တန်မဲ့ အဖြူဆင်းကုန်ကြသည်။[၂]
> အဆိုတော်ကော်နီက တာဇံ စတီရီယိုတေးကိုဆို၏။ တာဇံက တောမှာ နေသည်။ ထို့ကြောင့် ကော်နီညီမျှခြင်း တာဇံ။ တာဇံညီမျှခြင်းတော။ တောညီမျှခြင်း ချက်အရက်။ သို့လျှင် ကောက်ချက်ဆွဲနိုင်သည်။ ကျွန်တော်ကမူ ကော်နီကို အနံ့ပင် ခံ၍မရပါ။[၃]

ဟူသောအဖွဲ့တွင် 'ည' သည် ကားနံပါတ်ကိုဆိုခြင်းဖြစ်သည်။ 'အဖြူ' သည် အရက်ဖြူ ကိုဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။ 'ကော်နီ' သည် ချက်အရက်ကို ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

စကားထွင်သုံးခြင်းဖြင့် သရော်လှောင်ပြောင်သည့် ဟန်ပေါ်လွင်စေပါသည်။

> 'ဘယ်တိုင်းပြည်က လုပ်သည်ဟုတိကျမှန်ကန်စွာ မသိရသော ဘိန်း(ဘီး)များကို ကိုဂျဒီးနားဟုခေါ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ကိုရီးယားမှ (ခွေ)ငွေ၊ ဂျပန်မှ လက်ကိုင်ထိုင်ခုံ၊ အင်ဒီးယားမှ ကိုယ်ထည်၊ ချိုင်းနားမှ တာယာ စသည်ဖြင့် ဆင်ထားခြင်းကြောင့် ကိုဂျဒီးနား ဘိန်း(ဘီး)များဟု ခေါ်သည်။'[၄]

> လက်ဆောင်ကတော့ ပုဆိုးတစ်ကွင်းနဲ့လည်း မိုးအလင်း ဟောခဲ့ရပါတယ်လို့ စမ်းစမ်းနွဲ့ (သာယူဝတီ) ပြောသလိုပါပဲ။[၅]

> နို့စားကားဆိုသည့် မောင်းဖြစ်ရုံမျှသာရှိသော ကားတစ်စီးကို နေ့စဉ် ခတဆီထည့် ခတ်ဆီထုတ်လျက် ခတ်ဆီရောင်းစားသော ကားစုတ်တစ်စီးကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။[၆]

ဟူသောအဖွဲ့တို့တွင် 'ကိုဂျဒီးနား' 'သာယူဝတီ' 'နို့စားကား' ဟူသောအသုံးတို့မှာ ထွင်သုံးသောအသုံးများ ဖြစ်သည်။

---

[၁] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၅၃။
[၂] ယင်း ၊ ၁၇၇။
[၃] ယင်း ၊ ၁၇၇။
[၄] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၂၁။
[၅] ယင်း ၊ ၁၆၉။
[၆] ယင်း ၊ ၁၃၆။

စကားလိမ်များသုံးခြင်းဖြင့်လည်း ပြုံးရယ်စရာဖြစ်အောင်ရေးဖွဲ့ပါသည်။

> ကျွန်တော်၏ ယမကာညနေခင်းများမှာ နဂိုအနေအားဖြင့် အိုကေကာ စိုပြည်နေသော်လည်း လွန်ခဲ့သောလများတွင် ခြောက်ကပ်ကပ်နိုင်စပြုလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ အဓိကမှာ အရပ်ပျက်၍ အရက်ပြတ်နေခြင်းပေတည်း။[၁]

> သောင်းပြောင်းထွေလာထွက်စက ဆောင်းပါးအတွက် ဘရိန်းသံချေးတက် (ချိန်းဘရီးတော့ မဟုတ်ပါ)၊ နေခိုက်မို့ မည်သို့မျှလည်း အကြံမရသည်နှင့်[၂]
> ဆရာဇဝန၏ ဆောင်းပါးများကို ကျွန်တော်ကြုံဆိုပါသည်။ သုံးခိရှာ သုံးခါရှိ သော ဆောင်းပါးများမှာ ဘယ်သူ့ကိုဆော်၊ ဘယ်ဝါ့ကိုကလော်သော ဆောင်းပါးများ မဟုတ်ပါ။[၃]

ဟူသောအဖွဲ့တို့တွင် 'အရပ်ပျက် အရက်ပြတ်'၊ 'ချိန်းဘရီး ချီးဘရိန်း'၊ 'သုံးခိရှာ သုံးခါရှိ' ဟူသော စကားလိမ်များသုံးကာ ရယ်ရွှင်ဖွယ် ဖြစ်စေပါသည်။ ရေးသည့်အကြောင်းအရာကိုလည်း ထိမိစေပါသည်။

လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို သရော်ရာတွင် စရိုက်ပေါ်လွင်အောင် သုံးနှုန်းရေးသားပါသည်။ ဆိုဗီယက်ကဗျာဆရာ ယက်ဗ်တူရှင်ကို မြန်မာပြည် လာရောက်စဉ် ဆိုဗီယက်သံရုံး၌ မြန်မာစာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာတို့နှင့် တွေ့ဆုံပွဲပြုလုပ်ပါသည်။ ထိုအခမ်းအနားအတွေ့အကြုံကို 'ယက်ဗ်တူရှင်ကို ညနေခင်း' ဟူ၍ ဆောင်းပါး ရေးပါသည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် –

> 'မောင်သာနိုးနှင့်မူ သိပ်စကား မပြောလိုက်ရ။ ထိုညက သူအာတိကုလ (Articulate) မဖြစ်။ ဤညှော်ခံပွဲမျိုးကို သိပ်၍မုဒ် (Mood) မလာခြင်းကြောင့် သိမ (Theme) ပျောက်နေဟန်ရှိ၏။'[၄]

ဟုရေးထားရာ မောင်သာနိုး၏ ဝသီဓလေ့စကား[၁] များဖြင့် စရိုက်ပေါ်လွင်အောင် ရေးရေး ပါသည်။

---

[၁] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၁၇၇။
[၂] ယင်း ၊ ၁၇။
[၃] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၁၉၃။
[၄] ယင်း ၊ ၂၄၄။

မောင်သော်ကသည် ဘာသာပြန်ဆရာတစ်ဦး ဖြစ်ခြင်း၊ သရော်စာအရေး သန်သူ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် စကားအသုံးအနှုန်းနှင့် ဝေါဟာရအမြင်ရှင်သန်ပုံ၊ နိုင်နင်း နှံ့စပ်ပုံကိုလည်း သူ၏ အရေးအသားၡ တွေ့ရသည်။

ပင်စင်စားတစ်ဦးနှင့် အာလူးပူရီ (၁)တွင် –

> 'နပ်စတာဟူသောဝေါဟာရကို မန္တလေးသား ဒို့ဗမာမွတ်စလင် မဟုတ်သူများအတွက် ရှင်းလင်းရပါမူ ဘရိတ်ဖတ်စ် မည်၏။ တစ်ဖန် ဘရိတ်ဖတ်စ်ကို မြန်မာပြန်ရပါသော် ချွတ်တားဟာဇရီ ဖြစ်၏။ ပြင်သစ်ဘာသာ ဒီပလိုမာရလျက် ၅ ကျပ် ၂၅ ပြား နေ့စား စကားပြန် အလုပ်မဝင်ရသေးသည့် ပညာတတ် လူငယ် တစ်ဦး၏အလိုအရ ပြောရပါလျှင် ပတ်တီဒေးရှူးနေး ခေါ်သည်။ အများသုံးဝေါဟာရအရ နားလည်အောင် ပြောရပါမူ နံနက် စောစော အိပ်ရာထတွင် သောက်ပင်းရှိခြင်းဟု အနီးစပ်ဆုံး အဓိပ္ပာယ်ထွက်ပေသည်။'[၂]

ဟုရေးသည်။ 'နပ်စတာ'၊ 'ချွတ်တားဟာဇရီ' ဟူသော အူရဒူစကား၊ ဘရိတ်ဖတ်စ် ဟူသော အင်္ဂလိပ်စကား၊ 'ပက်တီဒေးရှူးနေး' ဟူသော ပြင်သစ်စကားများနှင့် ရယ်ရွှင်ဖွယ်အသုံး 'နံနက်စောစော သောက်ပင်းရှိ' ကို တွဲသုံးကာ ဟာသမြောက်အောင် ဖန်တီးထားပါသည်။

ပင်စင်နာတစ်ဦး၏ အာလူးမှတ်တမ်း (၂) တွင် –

> 'ကျွန်တော့်ခေါင်းစဉ်က အာလူးပဲဆိုကြပါစို့။ အဲဒါလည်း မြန်မာ စကားမှ မဟုတ်ဘဲ ကုလားစကားလုံး ဟိန္ဒူစတန်နီ စစ်စစ် ကြီးပဲ။ မြန်မာက သူ့အတိုင်း 'အာလူး' ပဲ ခေါ်ပါတယ်။ မြန်မာ မပြန်တော့ပါဘူး။ အဲ ... အညာသားများက ထူးထူး ခြားခြား အာလူးသီးတဲ့ဗျ။ အာလူးဆိုတဲ့ ဟိန္ဒူစတန်နီ စကားမှာ အသီး ဆိုတဲ့ မြန်မာစကား ထပ်ဖြည့်စွက်လိုက်သေးတယ်။ အညာသား များ အာလူးဟာ မြေမှာ ဥတဲ့ဥလား။ အပင်မှာသီးတဲ့ အသီးလား

---

[၁] idiolect

[၂] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၇။

> တောင် မသိရှာဘူး ထင်ပါ့။ အာလူးဥဆိုရင်တော့ မဆိုပါဘူး။
> ကန်စွန်းဥလိုပေါ့ဗျာ’ [၁]

ဟူ၍ ရေးသားထားရာ စကားအသုံးအနှုန်းအမြင်ကို တွေ့ရပါသည်။ ဖတ်ရင်းပြုံးစရာကောင်းပါသည်။ ထိမိသောစကားလုံးကို အံဝင်အောင် ရွေးချယ်သုံးနှုန်းတတ်သောကြောင့် စာဟန် အသက်ဝင်ပါသည်။ ဆိုလိုရင်းကို ပေါ်လွင်စေပါသည်။

၃၊၂၊၂။ အဆက်အစပ်

မောင်သော်က၏ သရော်စာများတွင် စကားလုံး၊ ဝါကျ၊ စာပိုဒ်၊ စာတစ်ပုဒ်လုံး အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ဦးတည်ချက် ရောက်အောင် ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်၍ အဆင့်ဆင့် စည်းရုံးရေးသားနိုင်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖြစ်အောင် စီကာပတ်ကုံး ပြောဆိုရေးသားနိုင်သော စွမ်းရည်လည်း ရှိပါသည်။ ‘တာဆာဒေးဟော့တို့ဗမာ’ ဟူသော သရော်စာဖြင့် သာဓကပြပါမည်။

ဆောင်းပါးအစတွင် လူသုံးကုန်ပစ္စည်းများ ရှားပါး၍ ဆပ်ပြာ ဝယ်ရန်ပင် မလွယ်သောကြောင့် ရေချိုးတိုင်း စိတ်ဆိုးနေသော စာဖတ်ပရိတ်သတ်အား တာဆာဒေးစိတ်မွေးရန်သာ မောင်သော်က တတ်နိုင်ပါသည်ဟု နိဒါန်းချီသည်။

တာဆာဒေးဟူသည် ဖိလစ်ပိုင်ကျွန်းတစ်ကျွန်းပေါ်မှ ကျောက်ခေတ် လူမျိုးစုဖြစ်သည်။ ထိုကျွန်းပေါ်တွင် ကမ္ဘာဦးမှစတင်နေထိုင်ကြပြီး နှစ်ဆယ်ရာစ ယဉ်ကျေးမှု သိပ္ပံပညာထွန်းကားသည်ကိုပင် မသိကြ။ သူတို့တွင် ကျောက်ခေတ်လက်နက်ကိရိယာမရှိ၊ အိုးခွက်မရှိ၊ ပန်းကန်မရှိ၊ ဆပ်ပြာမရှိ နေကြသောလူမျိုး ဖြစ်သည်ဟု တိုင်းမဂ္ဂဇင်းသတင်းတစ်ပုဒ်မှ ဖတ်ရကြောင်းဆိုသည်။

ထို့နောက် စာရေးသူက ရေချိုးခန်းဝင် ရေချိုးရင်း ဆပ်ပြာတိုက်ရန် မရှိသောကြောင့် မီးဖိုခန်းမှ ဇနီးနှင့် အပြန်အလှန်ပြောဆိုဟန်ရေးသည်။ ဇနီးက ပြည်သူ့ဆိုင်က တစ်လမှ ဆပ်ပြာနှစ်ခဲသုံးခဲ ပေးသောကြောင့် ကလေးများနှင့် မလောက်ကြောင်းပြောသည်။ စာရေးသူက ပြည်သူ့ဆိုင်ခေတ် မဟုတ်တော့ကြောင်း တို့အစုရှယ်ယာပါတဲ့ ရပ်ကွက်သမဝါယမရှိသားပဲဟုဆိုသည်။ ဇနီးက ဒီလရက် နှစ်ဆယ်ကျော်ပြီ ဆပ်ပြာတစ်တုံး၊ တစ်တောင့်၊ တစ်ခဲမှ မရသေးကြောင်းပြောသည်။

---

[၁] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၂၃။

စာရေးသူက ဆပ်ပြာစက်တွေ ကုန်ထုတ်ရည်မှန်းချက်တောင် ကျော်သွားလို့ ဆပ်ပြာတွေ တောင်လိုပုံနေပြီဟု သတင်းစာထဲမှာ ဖတ်ရကြောင်း ပြောသည်။ နောက်ဆုံး အပြန်အလှန်ပြောရင်း ဇနီးက တိုက်ချင်ရင် ဘေးနားက သံပုံးထဲမှာ အိုးတိုက်ဖွဲပြာ ရှိတယ် ယူတိုက်ဟုဆိုသည်။

ထို့နောက် စာရေးသူက 'ဆပ်ပြာကို ကျွန်တော် ဒေါသထွက်နေသည်မှာ အတန်ကြာပြီဖြစ်၏' 'မိန်းမကို မရိုက်ရဲသည့်အတူ ဆပ်ပြာကို ဖိမဲတာပဲတော်မည် ထင်သည် ဘယ့်နှာဗျာ မွှေးဆိုပြီး မွှေးလည်း မမွှေး၊ အမြှုပ်ကလည်း မထွက်။ ချောစိချောစိနဲ့။ ကာပေါ်လိပ် ဆိုပြန်လည်း ဘယ်နားသွားလိပ်သည် တော့မသိ။ တစ်ခါ တိုက်ပြီး ပျော့ပြဲသွားခြင်းဖြင့် တိုက်လိုလျှင် တစ်ကော်တစ်လိပ်လက်နှင့် ကောလိပ် ထုတ်ယူရ၏။ ကာကော်လိပ်ဆပ်ပြာဟု အမည်ပြောင်းသင့် မသင့် စဉ်းစားခ|င့်ချိန် ဖွယ်တည်း'[၁] ဟု ရေးပါသည်။

နိဂုံးတွင်မူ – 'ဒီဒွန္တယာကြီးတွင် ဆပ်ပြာဘယ်တုန်းကပေါ်သနည်း။ မြေရှင် ပဒေသရာဇ်ခေတ်လောက်မှာ ပေါ်သည်ထင်၏။ လူ့ယဉ်ကျေးမှု တိုးတက်လာမှ ပေါ်သည်မှာ သေချာ၏။ ဆပ်ပြာသည် ချေးညှော်ကို စင်စေ၏။ ညစ်ပတ်ပေရေမှုကို သန့်စေ၏။ လူသားသည် စတင်ညစ်ပတ် လာကာမှ ဆပ်ပြာကို တီထွင်သုံးစွဲခြင်းဖြစ်၏။ ဒီလိုဆို ဆပ်ပြာမပေါ်မီ သမိုင်းဦးဘုံမြေခေတ်က လူများသည် သန့်ရှင်းကြ၏။ ဆပ်ပြာသုံးရန်မလို။ ကိုယ့်အနံ့ကလေးနှင့် ကိုယ်စီရှိကြ၏။ သူ့မိန်းမ ကိုယ့်မိန်းမ အမှောင်ရိပ်မှာပင် အနံ့နှင့် ခွဲခြားသိရှိကြ၏။ ထို့ကြောင့် ကျောက်ခေတ လူသား 'တာဆာဒေး' များ ဆပ်ပြာမသုံးကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ညစ်ပတ်သော သူများသာလျှင် ဆပ်ပြာသုံးစွဲကြလျက် ပို၍ ညစ်ပတ်သူများသည် ပို၍ မွှေးကြိုင်သော ဆပ်ပြာများကို သုံးစွဲကြ၏။

ဤသို့ အတွေးအခေါ်မှန်ကန်လျက် အမြင်မှန်ရလာသည်တွင် ကျွန်တော်သည် ရေချိုးခန်းတွင်းမှ မျက်နှာသတ်ပဝါ ပွတ်တိုက်ရင်းထွက်လာပြီး – 'အချင်း အိမ်ရှင်မ ... နောင်တွင် ငါတို့အိမ်ထောင်စု၌ ဘယ်နံ့ရောအခါမျှ ဆပ်ပြာသုံးစွဲခြင်း အမှုကို မပြုလေလင့်' ဟု ခပ်တည်တည် အမိန့်တော်မြွက် ချမှတ်လိုက်၏။ 'တာဆာ ဒေးမျိုးဟေ့ ... တို့ဗမာ'[၂] ဟူ၍ အဆုံးသတ်ထားသည်။ ကုန်ပစ္စည်းရှားပါးမှုနှင့် ကြုံ

---

[၁] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၁၃၁။
[၂] ယင်း ၊ ၁၃၂။

ကြုံကြိုက်ရသည့် ခေတ်ကာလသရုပ်ကို ပေါ်လွင်စေသည်။ လက်တွေ့ဈေးကွက်နှင့် အသုံးပြုသူတို့အဖို့ ဆပ်ပြာရှားပါးသည်ကို ကြုံရသော်လည်း သတင်းစာထဲ၌ လိမ်ညာကြုံးဝါး ရေးနေကြပုံကို ဆပ်ပြာမသုံးသည့် တာဆာဒေး လူမျိုးစိတ်မွေးကြဖို့ လှောင်ပြောင် သရော်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၃၊၂၊၃။ အဆင်တန်ဆာ

မောင်သော်က၏ သရော်စာများတွင် ပြောလိုသည့် အဓိပ္ပာယ်ထိရောက်အောင် အနက်အဓိပ္ပာယ် ဆန်းကြယ်အောင် တင်စားကာ ခိုင်းနှိုင်းတန်ဆာဆင်ကာ ဖော်ပြတတ်ပါသည်။

> ကုန်သွယ်ရေးမှ စာရေးမ၏ မျက်နှာပေါက်၊ ငါးစိမ်းသည်၏ နှုတ်သီးကောင်း၊ နာမည်ကြီး မုန့်ဟင်းခါးသည်၏ တိုတောင်းမှု မျိုးနှင့်တော့ ဟိုတယ်လုပ်ငန်း ကို မမှန်းဆအပ်ပြီ။[၁]

ဥပမာအလင်္ကာအဖွဲ့များကိုလည်းတွေ့ရပါသည်။

> သုံးဒါဇင်မျှသော မီးခြစ်ဆံတို့၏ ထိပ်ဖူးယမ်းမှာ ဓာတ်မြေသြဇာ နည်းပါး၍ မအောင်မြင်သော သီးနှံပမာကြုံလှီ[၂]

> သူနှင့်မျက်နှာချင်းဆိုင် တွေ့လိုက်ပြန်တော့ ကုန်သွယ်ရေးမှ အရောင်းဈေးသည်နှင့် သွား ဆယ်ချောင်းကိုက်နေသော ဒဿဂီရိ ဘီလူးအကြောင်းပါလျက် မွေးထားသော မယ်ကုဝဏ်ပမာ [၃] မျက်နှာချိုသာလှပါ၏။

> ဗိုလ်မှူး ဖိုးဖြူမှာ တစ်ချိန်က ရေငုပ်တပ်ဖွဲ့အရာရှိတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ယခုသူ့မျက်နှာကို ကြည့်လိုက်သည်တွင် ရေအောက်၌ အောက်ဆီဂျင်ပြတ်၍ တက်လာသော ရေငုပ်သမားသဖွယ် ဖျော့ လျော့ ရှုံ့မဲ့ထားသည်။[၄]

---

[၁] ယင်း ၊ ၁၆၆။

[၂] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၁၁၈။

[၃] ယင်း ၊ ၁၇၉။

[၄] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၇၃။

ရိုးရှင်းသည့် ခိုင်းနှိုင်းမှု အလင်္ကာအဖွဲ့များဖြစ်သော်လည်း နေရာကျအောင် သုံးထားသောကြောင့် ထိရောက်မှုရှိပါသည်။ စာရေးသူ၏ အမြင်အတွေးခံစားမှုကို ဂယက်အနက်ဖြင့် ထင်ဟပ်နိုင်သကဲ့သို့ စာဖတ်သူကိုလည်း နှစ်သက်မှုနှင့် ယှဥ်သော ခံစားမှုများ ပေးနိုင်ပါသည်။

၃၊၂၊၄။ **လေသံ**

စာရေးရာတွင် 'စာဖတ်သူအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ မိမိတွေ့မြင်ကြားကြုံသည်တို့အပေါ်၌ လည်းကောင်း၊ စာရေးသူ မည်သို့သဘောထားသည် စေတနာပေါက်သည်ကို သူ၏ လေသံက ဖွင့်ပြောနေသည်'[၁] ဆိုသည်နှင့်အညီ မောင်သော်က၏ သရော်စာများတွင် သူ၏စေတနာလေသံကို အကဲခတ်ကြည့်နိုင ပါသည်။ အများအားဖြင့် ထေ့ငေါ့သရော်ရှဲ့ ပြောတတ်သော်လည်း ဦးတည်ချက်မှာ အကောင်းအမှန်သို့ ရောက်အောင် ပြုပြင်ပေးလိုသော စေတနာရှိပါသည်။

> ကျွန်တော်တို့ မြန်မာလူမျိုးများတွင် သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ဖြူဖြူဖွေးဖွေးမြင်ရလျှင် မနေတတ် မထိုင်တတ် ဖျက်လိုဖျက်ဆီးပြုလိုသော လက်ကမြင်းချင်သော စိတ်က ဗီဇကပင် ပါလာသလောဟု တွေးမိသည်[၂]

> ဖိုင်ဘာပြားခွာ၊ ပန်ကာဖြုတ်၊ ရေပိုက်ခေါင်းဖြုတ်၊ ဆိုဖာကိုဖြဲရမှ ကျေနပ်အားရကြသည်။[၃]

> ဟီးနိုးကားကူရှင်ပင်မခံ။ ဒီလိုသာ ဗီဇရှည်လိုကြပါမကြာမီယူဘီအေလေယာဥ်ပျံပေါ်တွင် ဖျာကြမ်းခင်းခရီးသွားရမည်ကိုပင် စိုးရိမ်မိသေးတော့သည်။[၄]

ဟူ၍ဖော်ပြထားရာ ပြည်သူအများပိုင် ပစ္စည်းကို တန်ဖိုးထားစေလိုသော ကိုယ်စီစည်းကမ်းလိုက်နာ ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံကြီးသားပီသစေလိုသော လေသံကို တွေ့ရပါသည်။

---

[၁] မြင့်ကြည်၊ ဦး၊ ၂၀၁၁၊ ၁၄၅။
[၂] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၁၊ ၁၂၆။
[၃] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၉၁။
[၄] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၉၂။

> တေးဂီတကို မြှင့်တင်ရန် တာဝန်ရှိသူ အချို့ပင်လျှင် အနုမြူခေတ်၊ ဂျက်ခေတ်၏ လျှပ်စစ်ဂီတကို အလုံးစုံ သရုပ်ပျက်ဟု ထင်မှားစွဲလျက် မဝံ့မစားဖြစ်နေခြင်းကို တွေ့ရသည်။ ယင်းသို့လည်း သိမ်းခြုံ၍ သတ္တုချရန်မသင့်ပါ။ ပေါ့ (ပ) မြူးဇစ်ခေါ် ခေတ်ပြေး လျှပ်စစ်တေးတိုင်းလည်း သရုပ်ပျက်မဟုတ်ပါပေ။[၁]
>
> လျှပ်စစ်ခေတ်၏တေးတွင်လည်း သူ့နေရာနှင့်သူချစ်စရာကလေးများ ရှိပါသည်။ စပ်ဆို တီးမှုတ်သူ လူငယ်များ၏ ခံယူချက်သာမှန်လျှင် လျှပ်စစ်တေးဂီတသည် လယ်ယာလုပ်သား ကြီးများနှင့် စက်ရုံအလုပ်သမားတို့၏ ခံစားချက်တေးများအဖြစ် အသွင်ထူးစွာ ထွက်ပေါ်လာမည်ဟု ယုံကြည်သည်။ လမ်းဟောင်းခွာ၍ လမ်းသစ်ရှာသူများသည်သာလျှင် စစ်မှန်သော ဂီတတော်လှန်ရေးသမားဖြစ်သည်။[၂]

ဟူ၍ ရေးထားရာ အနုပညာ၏ အင်အားစမ်းပကားဂုဏ်ကို အသစ်အဟောင်း မခွဲခြားဘဲ အသိအမှတ်ပြု လက်ခံသင့်ပုံ၊ အမြဲတီထွင် ကြံဆနည်းလမ်း ရှာကြံသင့်ပုံကို မျှတသောအမြင်ဖြင့် ခိုင်မာပြတ်သားစွာ မိန့်ဆိုသော လေသံကို တွေ့ရပါသည်။

၄။ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက်

မောင်သော်က၏ သရော်စာများသည် ၁၉၆၉ မှ ၁၉၈၈ အထိ ကာလများတွင် ရေးသားခဲ့သော သရော်စာများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တော်လှန်ရေးကောင်စီခေတ်၊ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ် ပါတီခေတ်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ စာပေအနုပညာရေး တို့ကို နောက်ခံပြုကာ ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ခေတ်နောက်ခံ အခြေအနေနှင့် ဆက်စပ်ဆင်ခြင်ကြည့်ပါက သရော်စာ၏ ရသကို ခံစားနားလည် သိမြင်နိုင်ပါသည်။ မောင်သော်ကသည် သူရှင်သန်ရပ်တည်ရာ လူ့အဖွဲ့အစည်းနှင့် ခေတ်သရုပ်ကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြနိုင်သည်။ လူ့စရိုက် လူ့သဘာဝအဖြစ်သနစ်များကိုလည်း ပေါ်လွင်အောင် ထေ့ငေါ့ သရော်နိုင်သည်။ ဟာသဉာဏ်၊ ဇဝနဉာဏ်ဖြင့် စကားကို စီကာပတ်ကုံး ပြောတတ်ရေး တတ်သော စွမ်းရည်ကိုလည်း

---

[1] သော်က၊ မောင်၊ ၂၀၁၄၊ ၁၅၉။
[2] ယင်း ၊ ၁၆၀။

တွေ့ရသည်။ အရေးအသား ထိမိ ပြောင်မြောက်သည်။ စကားအသုံးအနှုန်းတွင် အကြောင်းအရာနှင့် လိုက်ဖက်ညီစွာ ရွေးချယ် သုံးနှုန်း ရေးသားပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် စာဖတ်သူ ပြည်သူ လူထုအား အမြင်ကျယ်စေသည်။ အတွေးကြွယ်စေသည်။ အသိကြီးစေသည်။ ရယ်မောရရုံ သက်သက် မဖြစ်စေဘဲ ဘဝအသိနှင့် ယှဉ်သော အာနိသင်ရသကို ပေးစွမ်းနိုင်ပါသည်။

ဆရာကြီးမောင်ထင်က 'စင်စစ်သော်ကား ဟာသဂုဏ်မြောက်အောင်ရေးတတ်သော စာရေးဆရာတို့သည် များသောအားဖြင့် ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ်အတိမ်အနက်ကို လက်တွေ့ခံစား ဆင်ခြင်၍ ဖြစ်ပြန် ပျက်ပြန်လောကဓံတရားတိုကို လောကီဘုံသားတို့ သည်းခံနိုင်အောင် ဆောင်ကြဉ်းပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြလေသည်'[၁] ဟု ဆိုခဲ့ပါသည်။

ဆရာမောင်သော်က ကိုယ်တိုင်ကလည်း 'အခြေအနေအကျဉ်းအကျပ်တစ်ရပ်ကို ရင်ဆိုင်ရတဲ့အခါ ဟာသဓာတ်ခံရှိတာဟာ အကောင်းဆုံးရင်ဆိုင်ရဲတဲ့ သတ္တိကို ပေါက်ပွားစေတယ်။ ပေါက်ကွဲတော့မယ ဘွိုင်လာအိုးကြီး တစ်လုံးကို ရေနွေးငွေ့ ထုတ်ပေါက် Safety Valve (ဘား) ဖွင့်ပေးတာနဲ့ အတူတူပဲ လူတွေရဲ့ရင်မှာ မျိုသိပ်ထားရတဲ့ ခံစားချက်တွေကို တစ်ဆို့ပေါက်ကွဲမတတ် ဖြစ်ရာက သက်သက် သာသာနဲ့ ထွက်ပေါက်ပေးလိုက်တာဟာ အေငမန ပါပဲတဲ့ဗျာ'[၂] ဟုဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် သရော်စာဖတ်ရခြင်းသည် ဘဝအမောဆိုက်မွန်းကျပ်မှုများကို သက်သာရာ ရစေပါသည်။ လောကဓံကိုသည်းခံ နိုင်စွမ်းရစေပါသည်။

မောင်သော်က၏ သရော်စာများတွင် အမှန်တရားကို မြတ်နိုးသော၊ မှန်ကန်မှုဘက် တာဝန်သိမှု ဘက်က ရပ်တည်စေလိုသော၊ မိမိလူ့အဖွဲ့အစည်းကို တိုးတက်စေလိုသော သဘောစိတ်ရင်းရှိကြောင်း ထင်ထင်လင်းလင်း တွေ့မြင်ရပါသည်။

---

[၁] ထင်၊ မောင်၊ ၁၉၇၃၊ င။

[၂] ခမ်းငြိမ်း။ ၂၀၁၅၊ ၂၄။

နိဂုံး

သရော်စာကို 'အဆင့်အတန်းမြင့်သော ပြုံးစရာစာမျိုး'[၁] ဟု ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း (၁၈၈၉–၁၉၇၃)ကဆို ဖူးပါသည်။ သရော်စာသည် ဝါးလုံးကွဲရယ်ရသော ဟာသစာမျိုးမဟုတ်ဘဲ ဖတ်ရင်းပြုံးရင်းဖြင့် အတွေးပွားစရာ၊ စဉ်းစားစရာ၊ ဆင်ခြင်စရာ၊ ဆန်းစစ်စရာ အသိအမြင်များ ရစေပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဆင့်အတန်းမြင့်သော ပြုံးစရာစာဟု ဆိုခြင်းမှာ လျှော်ကန်သင့်မြတ်လှပါသည်။ စာပြောင်စာရွဲ့ ဖြစ်သော သရော်စာသည် ထေ့ရုံ၊ ငေါ့ရုံ၊ လှောင်ရရုံ မဟုတ်မူဘဲ ပြုပြင်စေလိုသော စေတနာပါတတ်ပါသည်။ အပြုသဘောကို ဟာသစွက်ပြီး ရည်ညွှန်းရေးသားရသော ကြောင့် တန်ဖိုးရှိသည့် အနုပညာလက်ရာ တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ မောင်သော်က၏ သရော်စာများမှာ စေတနာကောင်းကိုအရင်းခံ၍ အာဝဇ္ဇန်းကောင်းနှင့်ရေးသော စာများ ဖြစ်ရာ စာပေလောကတွင် တင်ကျန်ရစ်သည့် သရော်စာများ ဖြစ်ပါသည်။ မောင်သော်ကသည် မြန်မာစာပေ နယ်ပယ်တွင် သရော်စာ အရေးကောင်းသူအဖြစ် ထင်ရှားပါသည်။ ။

[၁] ရွှေဥဒေါင်း၊ ၂၀၁၃၊ ၄၉၅

ကျမ်းကိုးစာရင်း

ခင်မင်၊ **မောင်** (ဓနုဖြူ)။ (၁၉၉၇)။ ရယ်စရာသရော်စရာ။ ***စာပေသမုဒ္ဒရာ၌ လက်ပစ်ကူးခြင်း***။ ရန်ကုန်၊ အားမာန်သစ်စာပေ။ ၈၁–၈၆။

ခင်မျိုးချစ်။ (၁၉၇၃)။အနောက်တိုင်းဟာသစာပေ။ ***ဟာသစာပေ***။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။ ၁–၃၀။

ခင်မျိုးချစ်။ (၁၉၉၉)။ သရော်စာ – အေငမန ။ ***ကိုင်း....ပြောလိုက်စမ်းမယ်သောင်းပြောင်းထွေလာ***။ ရန်ကုန်၊ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းစာအုပ်တိုက်။ ၇၃–၈၀။

ချမ်းငြိမ်း။ (၂၀၁၅ အောက်တိုဘာ ၂၈)။ ယုံကြည်ချက်ကို အသက်နှင့်လဲသူ (သို့မဟုတ်) တိုက်ရေယာဉ် ၁၀၃။ ***ဂ္ဂီပေ မြန်မာ့ ဂျာနယ်***။ ၂၄၊ ၄၁။

စိုးညွန့်၊ **ဦး**(ရာပြည့်–)။ (၂၀၁၄)။ ***၂၀ ရာစု မြန်မာစာရေးဆရာ ၁၀၀ (တတိယအုပ်)***။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။ ၁၅၂–၁၅၅။

ညိုမြ၊ **ဦး**၊ (၁၉၇၃)။ ခေတ်အမျိုးမျိုးမှ မြန်မာဟာသစာပေ။ ***ဟာသစာပေ***။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။ ၁–၃၀။

ထင်၊ **မောင်**။ (၁၉၇၃)။ အမှာစာ။ ***ဟာသစာပေ***။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။

ထင်၊ **မောင်**။ (၁၉၈၁)။ ဘာသာပြန်သူ၏ အမှာ။ ***ဂါလီဗာ၏ ခရီးစဉ်***။ ရန်ကုန်၊ စပယ်ဦးစာပေ။ ၁–၈။

ထင်၊ **မောင်**။ (၁၉၈၇)။ ပြင်သစ်စာပေသမိုင်း။ ***ကမ္ဘာ့စာပေအညွှန်း***။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။ ၇၅။

မြင့်ကြည်၊ **ဦး**။ (၂၀၁၁)။ တက္ကသိုလ်မောင်မောင်ကြီး၏ နိုင်ငံတော်မျက်နှာ။ ***စာပေနှင့်ဂီတ ဂီတနှင့်စာပေ***။ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်စာအုပ်တိုက်။ ၁၃၈–၁၅၀။

မြန်မာအဘိဓာန်။ (၁၉၉၁)။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန။

ရွှေဥဒေါင်း။ (၂၀၁၃)။ ***တစ်သက်တာမှတ်တမ်းနှင့် အတွေးအခေါ်များ***။ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ။

သော်က၊ **မောင်**။ (၁၉၈၀)။ နိုင်ငံခြားကလေးလူငယ်သုတစာပေ။ ***သုတစာပေစာတမ်းများ(ဒုတိယတွဲ)***။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်။ ၂၅၃။

သော်က၊ **မောင်**။ (၂၀၁၁)။ ***မောင်သော်က၏ ညနေခင်းများ***။ ရန်ကုန်၊ လင်းသစ်ရောင်စဉ်။

သော်က၊ **မောင်**။ (၂၀၁၄)။ ***ပို့သခဲ့သောမေတ္တာများ (ဒုတိယအကြိမ်)***။ ရန်ကုန်၊ ပိတောက်ရနံ့စာအုပ်တိုက်။

Morner, KathLeen & Rausch, Relph. (1998). ***Dictionary of Literary Terms***. NTC. Publishing Group, illinois. U.S.A.

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	နိဒါန်း	
၁။	မောင်သော်က၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း	၂
၁၊၁။	စာပေဘာဝနှင့် စာပေလက်ရာ	၂
၂။	သရော်စာ၏သဘော	၃

၃။ မောင်သော်က၏ သရော်စာများ ၄
၃၊၁။ သရော်စာအကြောင်းအရာ ၄
၃၊၁၊၁။ နိုင်ငံရေးသရော်စာ ၅
၃၊၁၊၂။ စီးပွားရေးသရော်စာ ၆
၃၊၁၊၃။ လူမှုရေးသရော်စာ ၆
၃၊၁၊၄။ စာပေအနုပညာသရော်စာ ၇
၃၊၂။ သရော်စာအရေးအသား ၈
၃၊၂၊၁။ စကားအသုံးအနှုန်း ၈
၃၊၂၊၂။ အဆက်အစပ် ၁၂
၃၊၂၊၃။ အဆင်တန်ဆာ ၁၃
၃၊၂၊၄။ လေသံ ၁၄
၄။ ခြုံငုံသုံးသပ်ချက် ၁၅
နိဂုံး
ကျမ်းကိုးစာရင်း

မောင်သော်က၏ သရော်စာများ

မြန်မာနိုင်ငံ ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံပညာရှင်အဖွဲ့
၁၇ နှစ်မြောက် သုတေသနစာတမ်းဖတ်ပွဲ

သန်းဝင်း
B.A. (Honours), M.A., Ph.D
ပါမောက္ခ
မြန်မာစာဌာန
မကွေးတက္ကသိုလ်

၂၀၁၇ ခုနှစ်